

Vergaderjaar 2021–2022

25 087

Internationaal fiscaal (verdrags)beleid

Nr. 289

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN FINANCIËN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 1 februari 2022

Mijn ambtsvoorganger heeft toegezegd om uw Kamer jaarlijks in het eerste kwartaal een brief te sturen over de onderhandeling van belastingverdragen. Door middel van deze brief geef ik hier graag gevolg aan. Ik zal in deze brief ingaan op de volgende onderwerpen:

1. de in het afgelopen jaar gevoerde onderhandelingen en de in het afgelopen jaar ondertekende belastingverdragen;
2. het onderhandelplan voor het komende jaar;
3. een overzicht en status van actieve onderhandelingen.

1. Onderhandelingen 2021

Door de coronacrisis was het in 2021 evenals in 2020 lastiger om (fysiek) te onderhandelen. Nederland heeft deze onderhandelluwte benut om een aantal verdragen waarover op ambtelijk niveau (bijna) overeenstemming was bereikt verder te brengen richting ondertekening en vervolgens goedkeuring door uw Kamer.

Dit heeft geresulteerd in ondertekening van nieuwe belastingverdragen met Chili en Cyprus en ratificatie door uw Kamer van een wijziging van de belastingverdragen met Duitsland en Polen. Verder is in 2021 met Andorra, Bangladesh en Spanje ambtelijk overeenstemming bereikt over een nieuw verdrag en wordt toegewerkt naar ondertekening in 2022. Begin 2022 is er overeenstemming bereikt over een nieuw verdrag met Iran. Met Aruba en Curaçao is eind 2021 ambtelijk overeenstemming bereikt over een nieuwe (Aruba) en aangepaste (Curaçao) belastingregeling en wordt tevens gericht op afronding in 2022.¹

¹ Binnen het Koninkrijk worden geen belastingverdragen, maar *belastingregelingen* gesloten. Deze krijgen de vorm van een rijkswet omdat het regelingen betreffen die gelden binnen het Koninkrijk.

2. Onderhandelplan 2022

Nederland staat in beginsel open voor een belastingverdrag met ieder andere staat. Capaciteitsbeperkingen dwingen daarbij tot prioritering. Ook is het niet altijd zeker of bepaalde landen op korte termijn prioriteit zullen geven aan het (verder) onderhandelen met Nederland. Het ministerie stelt daarom ieder jaar een onderhandelplan op dat aangeeft op welke onderhandelingen Nederland zich dat jaar primair zal richten. Daarover wordt een nieuwsbericht gepubliceerd, waarin belangstellenden worden uitgenodigd om informatie en aandachtspunten te delen die voor de onderhandelingen van belang kunnen zijn.²

In het kader van het onderhandelplan voor 2022 zet Nederland in op het voortzetten van de gesprekken met België, Brazilië, Kirgizië, Marokko, Moldavië, Mozambique, Oeganda, Portugal, Rusland, Sri Lanka en de Verenigde Arabische Emiraten. Verder zal Nederland inzetten op het starten van (her)onderhandelingen met Bahrein, Barbados, Rwanda en Suriname. Binnen het Koninkrijk zet Nederland in op het starten van gesprekken over het aanpassen van de belastingregeling met Sint Maarten.

Het verloop van de geplande onderhandelingen is uiteraard mede afhankelijk van de capaciteit van andere landen, de samenloop van verschillende onderhandelingen en de ontwikkeling van de COVID-19-pandemie. Daarnaast zal dit jaar capaciteit nodig zijn voor het uitwerken van de multilaterale verdragen in het kader van de implementatie van Pijler 1 en Pijler 2.³

Het kan ook voorkomen dat gedurende het jaar een verzoek binnenkomt van een land dat niet in het onderhandelplan voorkomt en dat daarmee onderhandelingen worden aangegaan.

3. Status actieve onderhandelingen

3.1. Overzicht

De onderstaande tabel biedt uw Kamer een overzicht van actieve onderhandelingen en de status daarvan.⁴ In de volgende paragrafen licht ik een aantal (categorieën) onderhandelingen nader toe. Ik zal in het bijzonder ingaan op de onderhandelingen met België (3.2) en Rusland (3.3), de aanpassing van de belastingverdragen Bahrein, Barbados en Verenigde Arabische Emiraten (3.4) en de onderhandelingen met ontwikkelingslanden (3.5) tot slot ga ik in op de onderhandelingen met overige landen die zijn opgenomen in het onderhandelplan (3.6).

Ondertekende verdragen	
Chili	Ondertekend op 25 januari 2021
Cyprus	Ondertekend op 1 juni 2021
Afrondende fase	
Andorra	Ambtelijk akkoord, richten op ondertekening in 2022

² Deze nieuwsberichten zijn te vinden op <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/belastingverdragen>

³ Het project van het Inclusive Framework over een nieuw raamwerk voor de internationale belastingheffing («Pijler 1 en Pijler 2») waarover vorig jaar een akkoord is bereikt. Zie hierover Kamerstuk 25 087, nrs. 281 en 284.

⁴ Met actieve onderhandelingen wordt bedoeld: onderhandelingen die recent hebben geleid tot een ondertekend verdrag, waarover in 2021 is onderhandeld, waar gesprekken gepland zijn of waar Nederland inzet op onderhandelingen (als onderdeel van het onderhandelplan).

Ondertekende verdragen	
Aruba	Ambtelijk akkoord, richten op afronding in 2022
Bangladesh	Ambtelijk akkoord, richten op ondertekening in 2022
Colombia	Ambtelijk akkoord, richten op ondertekening in 2022
Curaçao	Ambtelijk akkoord, richten op afronding in 2022
Iran	Ambtelijk akkoord, richten op ondertekening in 2022
Spanje	Ambtelijk akkoord, richten op ondertekening in 2022
Thailand	Afrondende fase onderhandelingen, richten op ondertekening in 2022
In onderhandeling	
België	
Brazilië	
Kirgizië	Zie 23-ontwikkelingslandenproject hieronder
Marokko	Zie 23-ontwikkelingslandenproject hieronder
Moldavië	Zie 23-ontwikkelingslandenproject hieronder
Mozambique	Geen bestaand verdrag
Oeganda	Zie 23-ontwikkelingslandenproject hieronder
Portugal	
Rusland	Geen bestaand verdrag
Sri Lanka	Zie 23-ontwikkelingslandenproject hieronder
Verenigde Arabische Emiraten	
Nederland wil onderhandelingen (her)starten	
Bahrein	
Barbados	
Kenia	Zie 23-ontwikkelingslandenproject hieronder
Rwanda	
Sint Maarten	
Suriname	

3.2. België

De onderhandelingen met België zijn in 2021 voortgezet en zijn in een vergevorderd stadium. Nederland wil de onderhandelingen graag spoedig afronden en zet in op een ambtelijk akkoord in de eerste helft van 2022.

3.3. Rusland

Rusland heeft helaas op 7 juni 2021 het belastingverdrag met Nederland opgezegd. Nadat aanvankelijk op ambtelijk niveau akkoord was bereikt over een aanpassing van het verdrag, stelde Rusland afgelopen zomer wijzigingen voor om in relatie tot Nederland substantieel meer bronbelasting te kunnen heffen. De Russische voorstellen daarover gingen veel verder dan enkel de aanpak van belastingontwijking. Nederland heeft verregaande voorstellen gedaan om misbruik van het verdrag tegen te gaan, maar tegelijkertijd reële activiteiten van Nederlandse bedrijven te ontzien. Rusland is hier niet mee akkoord gegaan en heeft het belastingverdrag opgezegd.⁵ Per 1 januari 2022 is er dus geen belastingverdrag van toepassing tussen Nederland en Rusland. Nederland heeft inmiddels met Rusland afgesproken om te onderhandelen over een nieuw verdrag en heeft een eerste voorstel aan Rusland voorgelegd.

3.4. Bahrein, Barbados en Verenigde Arabische Emiraten

Bahrein, Barbados en de Verenigde Arabische Emiraten («VAE») staan op de Nederlandse lijst van laagbelastende landen. Als deze landen op de lijst van laagbelastende landen blijven staan, worden in relatie tot deze landen per 2024 de bronbelasting op renten en royalty's en de aanvul-

⁵ Uw Kamer is hier in juni 2021 door mijn ambtsvoorganger over geïnformeerd. Zie Kamerstuk 25 087, nr. 278.

lende bronbelasting op dividenden van toepassing. De huidige verdragen met Bahrein, Barbados en de VAE zouden Nederland beperken bij het heffen van deze bronbelastingen. Daarom heeft Nederland Bahrein, Barbados en de VAE in 2021 benaderd om de bestaande belastingverdragen te heronderhandelen. De VAE en Barbados hebben al laten weten bereid te zijn hierover te praten en met de VAE heeft in 2021 een eerste verkennende bespreking plaatsgevonden. Nederland wil de gesprekken dit jaar voorzetten.

Overigens zijn Bahrein, Barbados en de VAE lid van het IF en hebben zij het akkoord over de herziening van het internationale belastingstelsel onderschreven, waaronder Pijler 2 over een wereldwijde minimumbelasting. Als deze landen naar aanleiding daarvan hun nationale wetgeving aanpassen, zal dat worden betrokken bij de onderhandelingen. Als een land zijn belastingwetgeving zo aanpast dat het niet langer als laagbelastende staat wordt aangewezen is heronderhandeling van het verdrag in beginsel niet langer noodzakelijk.

3.5. Ontwikkelingslanden en 23-ontwikkelingslandenproject

Nederland houdt in het verdragsbeleid rekening met de bijzondere positie van ontwikkelingslanden. Conform de Notitie fiscaal verdragsbeleid 2020 («NFV 2020»)⁶ is Nederland in de verdragsonderhandelingen met ontwikkelingslanden bereid meer heffingsrechten voor de bronstaat overeen te komen dan met andere landen. Ook hecht Nederland in relatie tot ontwikkelingslanden extra belang aan het snel opnemen van antimisbruikbepalingen.

3.5.1. 23-ontwikkelingslandenproject

In 2013 heeft Nederland 23 ontwikkelingslanden benaderd om antimisbruikbepalingen op te nemen in de belastingverdragen met deze landen.⁷ Ook via het Multilaterale Instrument («MLI») heeft Nederland zich ingezet om antimisbruikbepalingen door te laten werken in de belastingverdragen met ontwikkelingslanden.

Van de 23 benaderde ontwikkelingslanden, is op dit moment met 19 landen een belastingverdrag in werking. Met dertien van deze 19 landen is er overeenstemming over opname van antimisbruikbepalingen in het betreffende verdrag (bilateraal dan wel via het MLI).⁸

De ontwikkelingslanden waarmee het nog niet is gelukt om bilateraal of via het MLI overeenstemming te bereiken over de opname van een antimisbruikbepaling in het verdrag, heeft Nederland in 2021 benaderd om hiervoor opnieuw aandacht te vragen. Met Bangladesh, Moldavië en Oeganda hebben vervolgens één of meer onderhandelingsrondes in 2021 plaatsgevonden. In relatie tot Bangladesh heeft dit geleid tot een ambtelijk akkoord over een nieuw belastingverdrag. Sri Lanka heeft positief gereageerd, maar een onderhandelingsronde heeft vanwege de coronasituatie niet in 2021 kunnen plaatsvinden. De Filipijnen, Vietnam en Zimbabwe hebben tot op heden niet gereageerd.

Uw Kamer treft onderstaand een overzicht aan van de actuele stand van zaken met betrekking tot het 23-ontwikkelingslandenproject. Onder de tabel is voor een aantal landen een nadere toelichting opgenomen.

⁶ Bijlage bij Kamerstuk 25 087, nr. 256

⁷ Kamerstuk 25 087, nr. 60.

⁸ In een aantal van deze verdragen zijn de antimisbruikbepalingen nog niet in werking getreden, omdat het betreffende land het MLI nog niet heeft geratificeerd (of pas recentelijk heeft geratificeerd) of de ratificatieprocedure van het wijzigingsprotocol in het betreffende land nog niet is voltooid. Ook het recente bereikte ambtelijke akkoord met Bangladesh over een nieuw verdrag is meegeteld.

Verdrag in werking		
Land	Overeenstemming opname antimisbruikbepalingen (bilateraal of via MLI)	Toelichting
Bangladesh	X	Ambtelijk akkoord bereikt
Egypte	X	In werking
Ethiopië	X	In werking
Filipijnen		Nederland heeft in 2021 opnieuw aandacht gevraagd voor de opname van antimisbruikbepalingen in het verdrag. De Filipijnen zijn hier niet op ingegaan.
Georgië	X	In werking
Ghana	X	In werking
India	X	In werking
Indonesië	X	In werking
Marokko	X	Via MLI na ratificatie door Marokko
Moldavië		Onderhandelingen over een wijzigingsprotocol gestart.
Nigeria	X	Via MLI na ratificatie door Nigeria
Oeganda		In 2021 is hebben meerdere onderhandelingsrondes plaatsgevonden over een vervanging van het huidige verdrag.
Oekraïne	X	In werking
Oezbekistan	X	In werking
Pakistan	X	In werking
Sri Lanka		Er wordt een onderhandelingsronde gepland.
Vietnam		Nederland heeft in 2021 opnieuw aandacht gevraagd voor de opname van antimisbruikbepalingen in het verdrag. Vietnam is hier niet op ingegaan.
Zambia	X	In werking
Zimbabwe		Nederland heeft in 2021 opnieuw aandacht gevraagd voor de opname van antimisbruikbepalingen in het verdrag. Zimbabwe is hier niet op ingegaan.
Geen verdrag in werking		
Land	Overeenstemming opname antimisbruikbepalingen (bilateraal of via MLI)	Toelichting
Kenia	X	Kenia heeft aangegeven het in 2015 ondertekende verdrag niet te ratificeren en te willen onderhandelen over een geheel nieuw verdrag. Er wordt een onderhandelingsronde gepland.
Kirgizië		Met Kirgizië is in 2017 ambtelijk overeenstemming bereikt. Nederland heeft in 2021 voorgesteld om de minimumstandaard van het BEPS-project te verwerken.
Malawi	X	In afwachting van ratificatie door Malawi
Mongolië		Met Mongolië is geen verdrag gesloten en lopen geen onderhandelingen.

Bangladesh, Moldavië en Sri Lanka

Bangladesh, Moldavië en Sri Lanka hebben aangegeven graag met Nederland (verder) te onderhandelen. Op verzoek van Bangladesh en Sri Lanka wordt daarbij het gehele verdrag heronderhandeld. Eind 2021 is

met Bangladesh op ambtelijk niveau overeenstemming bereikt. Nederland richt zich er op dit verdrag dit jaar te ondertekenen. Ook met Sri Lanka was in 2021 een onderhandelingsronde gepland. Deze heeft helaas in verband met de corona-pandemie geen doorgang kunnen vinden. Nederland heeft voorgesteld om dit jaar alsnog te onderhandelen. Op verzoek van Moldavië wordt met hen gewerkt aan het enkel opnemen van antimisbruikbepalingen in het verdrag.

Oeganda

Met Oeganda hebben in 2021 drie onderhandelingsrondes plaatsgevonden. Nederland kan conform de NFV 2020 akkoord gaan met ruimere heffingsrechten voor het bronland. Hoewel er bij de onderhandelingen vooruitgang is geboekt, hebben deze nog niet geleid tot overeenstemming. Nederland heeft een voorstel gedaan voor de afronding van de onderhandelingen en zal nu afwachten of Oeganda hiermee akkoord kan gaan.

Kenia en Malawi

Nederland heeft Kenia in 2021 opnieuw benaderd en geïnformeerd naar het ratificatieproces van het in 2015 ondertekende verdrag. Daarbij heeft Nederland aangegeven ook bereid te zijn om over een geheel nieuw verdrag te onderhandelen. Kenia heeft laten weten dat het ratificatieproces van het in 2015 ondertekende verdrag is vastgelopen en heeft positief gereageerd op de uitnodiging om nieuwe onderhandelingen te starten. Op dit moment wordt een eerste onderhandelingsronde gepland. Omdat er onderhandeld zal worden over een nieuw belastingverdrag, zal ik het wetsvoorstel tot goedkeuring van het belastingverdrag uit 2015 intrekken.

Met betrekking tot Malawi heeft Nederland in 2018 de goedkeuringsprocedure afgerond. Via diplomatieke kanalen is vernomen dat Malawi de ratificatie van het onderhavige belastingverdrag wil afronden.

Kirgizië

Met Kirgizië is in 2017 ambtelijk overeenstemming bereikt over een belastingverdrag. Tot ondertekening van het belastingverdrag is het in de jaren daarna niet gekomen. In 2021 is contact met Kirgizië geweest over het belastingverdrag en mogelijke ondertekening ervan. Het in 2017 ambtelijk overeengekomen belastingverdrag voldoet echter niet aan alle minimumstandaarden uit het BEPS (Base Erosion and Profit Shifting) project. Nederland heeft daarom aan Kirgizië voorgesteld om de minimumstandaard van het BEPS-project te verwerken.

3.5.2. Overige ontwikkelingslanden (geen onderdeel van 23-ontwikkelingslandenproject)

In het onderhandelplan zijn twee ontwikkelingslanden opgenomen die geen deel uitmaken van het 23-ontwikkelingslandenproject.

Mozambique

Met Mozambique hebben in 2017 en 2018 verschillende onderhandelingsrondes plaatsgevonden. Het is toen niet gelukt om tot een akkoord te komen. Eind 2021 heeft Nederland Mozambique opnieuw benaderd om verder te onderhandelen. Als deze onderhandelingen dit jaar worden voortgezet, doet Nederland dat op basis van de Notitie Fiscaal Verdragsbeleid (NFV) 2020, waarbij relevant is dat Mozambique bij de groep minst ontwikkelde landen hoort.

Rwanda

Nederland is in 2021 door Rwanda benaderd om de mogelijkheden van een verdrag te verkennen. In 2021 heeft een verkennend gesprek plaatsgevonden. In 2022 zal een eerste onderhandelingsronde plaatsvinden.

3.6. Overige onderhandelingen

Aruba, Curaçao, Sint Maarten

In het kader van de coronacrisis biedt Nederland liquiditeitssteun aan Aruba, Curaçao en Sint Maarten in combinatie met een pakket aan maatregelen dat gericht is op het realiseren van structurele hervormingen.⁹ Onderdeel daarvan is het aanpassen van de belastingregelingen¹⁰ met deze landen in lijn met de minimumstandaard van het BEPS-project. Met Aruba en Curaçao is hierover in 2021 ambtelijk overeenstemming bereikt. Nederland zet erop in de om de belastingregelingen met Aruba en Curaçao dit jaar af te ronden en om met Sint Maarten te gaan onderhandelen.

Brazilië

Brazilië is geen deelnemer bij het MLI. In het kader van de lopende onderhandelingen zal het verdrag op het vlak van antimisbruik bilateraal aangepast moeten worden. Van de gelegenheid wordt gebruik gemaakt om het verdrag ook op andere punten te moderniseren.

Iran

Met Iran (geen bestaand verdrag) is in 2016 en 2017 onderhandeld waarbij bijna een ambtelijk akkoord is bereikt. In 2021 is er contact geweest en is ambtelijk akkoord bereikt over het verdrag. In 2022 zal worden gewerkt aan de afronding en ondertekening van het Verdrag.

Marokko

Begin 2019 heeft een eerste onderhandelingsronde met Marokko plaatsgevonden. In 2021 heeft contact plaatsgevonden en hebben beide landen aangegeven de onderhandelingen te willen voorzetten. Nederland streeft ernaar de onderhandelingen dit jaar voort te zetten.

Portugal

Met Portugal heeft in 2019 een onderhandelingsronde plaatsgevonden. In 2021 hebben beide landen aangegeven de onderhandelingen te willen hervatten. Onder het bestaande verdrag kan Nederland beperkt heffen over hier gefacilieerd opgebouwde pensioenen. Nederland streeft ernaar (bij voorkeur volledige) bronheffing over pensioenen overeen te komen.

Suriname

Na verkennend overleg met Suriname in 2021 is afgesproken dat Nederland een voorstel zal doen voor de verwerking van de minimumstandaarden van het BEPS-project in het verdrag. Er zal op dit moment niet worden gesproken over een gehele herziening van het verdrag.

⁹ Kamerstuk 35 420, nrs. 177, 186 en 203.

¹⁰ Het equivalent van een belastingverdrag binnen het Koninkrijk.

4. Tot slot

Met deze brief heb ik meer inzicht gegeven in de lopende verdragsonderhandelingen. In het eerste kwartaal van volgend jaar zal ik opnieuw een brief aan uw Kamer sturen. Als daartoe aanleiding is, zal ik uw Kamer uiteraard tussentijds informeren.

De Staatssecretaris van Financiën,
M.L.A. van Rij